

שְׁמַעְתָּא עֲמִיקָתָא

גלוון תקמ"ה | פרשת וישב | תשפ"ג | קהילת חנוכי היישובות | רמות ב' | ירושלים טובב"א

משיעורי

הרחה"ג הרב יוחנן בזרגר שליט"א
מו"ץ וראש כולל הוראה בשכונת רמות ב'

עבר ולא הרлик בזמנן
שכח או הזיך ולא הדליק עם שקיעת החמה, מדליק והולך עד שתכלת הרגל מן השוק, שהוא כמו חצי שעה, אז העם עברים ושבים ויש פרוסום הנס. ואם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל הלילה נושא"ט (ס"י תרבע ש"ב), עד עמוד השחר, אף אם לא נשאר חצי שעה עד עמוד השחר. (ນ"ב ס"ק א) ובשבט הלי (ח"ח ס"י קוות ב').

ברכה על הדלקה שיא בזמננה
הmdlיק בפניהם צריך לברך על הדלקה אף אם עבר זמן שלא תכלת רגל מן השוק. (ນ"ב ש"ב). ווא"א בראויו מה כיוון הערך רב"ר דודא אמר בני נחין יכול לבך על הדלקה, אבל אםennis לא ברך לבך. ועל כן אם בא ביתו בשעה מאוחרת בלילה ומצעה בני ביתו נאשין ממן הנקון שיקיצם כדי שיוכל להדליק בברכה. (ນ"ב ש"ט) ע"פ המ"א ס"ק י. ווא"א שהנוהג לבך אף שבני ביתו ישנים אין מוחין בז"ד. שוש"ג (אאות ז') ע"פ הח"מ"א ס"ק י. ומאשע המשנה המנוהג לבך אף באופן זה. הגרש"א ואזרן צ"ל (מבית לוי ח"י ע"מ ב'). והmdlיק בחוץ שיא"א אינוי מברך. וכן נרי מסכתה הדריה (שם) שדווקא המدلיק בפניהם (אחר המ"א מברך). ווא"א שմברך כן משמע מסתימת החומר' ע"ד בכל גוונא מברך. וכן נרי מהמ"א ס"ק ז' בדעת השער. וכן הינה המגדי משעה שיש סוברים שם mdlיק בוחן מביך ובכiao הרהי' (שם), וכן הינה המכגה בתנאי שיש ערבים ושבים ומסתור שבין בינו גם מועלים לזה. (הגרש"א צ"ל (שבות יצחק פ"ד ע"מ פ')).

עבר הלילה ולא הדליק
אם עבר כל הלילה ולא הדליק, אין לו תשולמין. (שו"ע שם ט"ב). וביליות האחרים ידליק מספר רותם כמו אמר בירך והוא ברך בעצמה. (רמי"א (שם) ומן ס"ק יב).

ערב שבת

תפלת מנוחה לפני הדלקה

בערב שבת נכוון לכתלה להתפלל מנוחה תחליה ואח"כ להדלקה. (ນ"ב ס"ק ב). וביאור בשעה"ג
אות ז) דמכוון שmdlיק בזמנן גודל, ע"כ סומך על הקולא דמפצל ולמעלה נוכל להשוטו כמו לילה, ואם כן איך יתפלל אחר כך מנוחה, ומ"מ מודיעע לא מעכט, ע"י".

סדר הדלקת הנרות
ערב שבת mdlיקין נר חנוכה תחליה ואח"כ נר שבת. (שו"ע ס"י תרעדת). ואם הדלק של שבת ולא קיבל שבת במחשבתו יכול להדלק של חנוכה אחר כך. וככל זה באיש mdlיק, אבל אשר mdlיקת הנרות יכולת שבת בדלקתה, לא תדלק שוב של חנוכה, אלא תאמר לאחר הדלק והוא יברך להדלק, אבל ברכת שעשה נסים וכן שהחינו בוים א' יוכלה לברך בעצמה. (מן ס"ק א).

זמן הדלקה
mdlיקין ניח' בערב שבת בעוד היום גדול (ומ"מ מברך עליהם כמו בחול). (רמי"א ס"י תרעדת).
וזווקא אחר פלג המנוחה שהוא קודם הלילה. (מן ב' שם ס"ק ב').

לאומני הדלקה לשיקעת החמה
במקומות שנוהגים להדלק נרות שבת בכל שבנות השנה מוקדם. י"א דבר שבת זו יאחרו הדלקת נרות שבת כדי להדלק נרות חנוכה עשרים וחמש דקות קודם השיקעה. הגרש"א צ"ל (שלמי מועד). ובלוח אורי להגומייט כתוב כן למי שיש לו מנות שמן מצומצמת, אבל לא יא"ה יכול להדלק פנוי כנראה. ווא"א א"צ לשונת מהמנוהג שנוהגים כל השנה לענין זמן הדלקת נרות שבת, ועל כן ניתן להדלק נרות חנוכה בכל זמן פלג המנוחה, ומ"מ לכתילה לדליק ניח' סמוך להדלקת נר שבת. (א"מ (או"ח ז"ד סי' ס"ב). ומועשי (חו"ב סי' קב) הביאו כן בשם זקי ירושלים).

מוזאי שבת

מן הדלקה במו"ץ'

במקומות שבת יש להזרז להדלק נרות חנוכה, ועל כן אין לאחר תפלת מערב. (הגרא"א מעשה בר אות רלו'). ומ"מ אין להדלק כלל לפני צאת הכוכבים. (ביאור הלכה (ס"י רצג ד"ה של כוכבים). ע"י במודיעים זומניים (חו"ב סי' קנה) ובשותות יצחק (חנוכה ע"מ עה)). ועי' בסמוך.

מחמורי בדרת רבינו תפ
המחמיר על עצמו לחימנע מעשיית מלאכה במוצ"ש עד זמן של ר"ת, במוצ"ש חנוכה עליו להדלק הניח' קודם זמן זה, מה חממות שאנו נהוג לר"ת מעליך הדין. (הגרש"א צ"ל (שם פט"ז אוთ ט) והגרא"ז צ"ל (שבת יצחק ע"מ עה)). ויש שלא היו זמן דתקלה רגל מן השוק בזמננו אורך יותר. ועי' בסמוך.

באור ציוו (ח"ד פמ"ג אות ט) ש"ל שאון לשונות מהנהו לחושש לדעת ר"ת. וכן דעת האג"ם (ח"ד סי' ס"ב).

לחבדיל לפני הדלקת נ"ה

יא"א שבחדלה קודמת לנ"ה וי"א שנ"ח קודם להבדלה. וכל אחד ינוגכ כפי מנהג אבותיו. (שו"ע סי' תרפא ט"ב, מ"ב (שם) ובהיל (שם)). ומ"מ מנהג בני ספרד להדלק ניח' בבית הכנסת קודם הבדלה, ובביתן מודליקים לאחר החבדלה. נואר לציוו (ח"ד פמ"ג אות ז).

ב מה נרות מדליקין

מעיקר הדין מפסיק כל יום להדלק נר אחד. (מן (ס"י תרעה ס"ק ד)).

מהדרין לבני עדות המזרח

מי שידן משות להיות מהדר במצוות בלילה הראשון mdlיק אחד ומתכוון ואילך מוסיף וחולץ אחד בכל לילה עד שביליל האחרון יהיו שמונה. (שו"ע ס"י תרעה ט"ב). ולעתה השו"ע ורשי הרטע אפי' אם בני הבית רבים לא ידליקו יותר. וכן מנהג בני עדות המזרח. ולדעת זו לא מועיל לכובען שלא לצורך י"ד ע"י בעל הבית ולהדלקה בפני עצמו. נואר לציוו (ח"ד פמ"ז בגה ד"ה ובחורו הפטורה, ומ"ב הינה א"ד והנה]).

א הלוות מצוריות לחנוכה

מצות הדלקת נרות חנוכה

עשיות מלאכה לפני הדלקה
אכילה ושאר צרכיו לפני הדלקה בשאר דברים חצי שעה לפני זמן חותמת הדלקה (מהשקיעה או

מצתה"כ למשך כדאית לה ומר כדאית לה, עיין לקמן), ואՓילו גם התחיל פוסק. (מן ב' (ס"י תרבע ש"ב) ס"ק ז' שעוני ע"ז (אות ז)). ודין זה נהוג אף בנשים. (הגרא"ז צ"ל (היל"ש חנוכה פט"ז אות ב')).

מי תזרוד אסרו חצי שעה לפני שחגיג זמן הדלקה
וכ"מ הנוהגים להדלק בזמנו שקיעת החמה יכולים להקל ללימוד עד השקעה. (מן ב' (ס"י תרבע ש"ב) ס"ק ז' שעוני ע"ז (אות ז)). ודתת הרגום גזיל (חוט שמי מכפה ע"י שיח) מוסתר בכל גוונא דמסתמא זוכר שצריך להדלק. וכש מגיעו זמן הדלקה מפסיק תלמודו. (מן ב' (ס"ק ז')).

מי שטורתו אומנותו
אף מי שטורתו אומנותו צריך לבטל תי"ת כדי לקיים מצות ניח' בזמן. (הגרא"ז צ"ל (היל"ש פט"ז אות א)). ואולם שמי"ב בס"ד שבעמאת עמקתא גזיל גלון רמי". (הגרא"ז צ"ל (לעומת דילוק) ברכה"ר אין צורך בזמן הדלק בזמן. (הגרא"ז צ"ל (לעומת דילוק) ברכה"ר אין צורך בזמן הדלק בזמן הנוהגים להדלקה בזמן, אלא שאותיהם דילוקם

ברחים. עיין מ"ב בז' (ב"ד) פט"ז ע"ז (ב"ד) שמלוקים בבי"ת ולא מדריכים

សירות הנויות על מנת להדלק בזמן
יש לפחותו חנות על מנת להדלק ניח' בזמן, וכך פרנסתו תליה כדי להקל בזמן. (הגרא"ז צ"ל (הדלקה, ואין לו את מי להסביר בדוחת, צרכיך למן רשות שידליך עבורי. (הגרא"ז צ"ל (ב"ד) אשורי האיש צ"ג פליג אות ב')). ולענין הנוהגים להדלק בתוך הבית (כגון בחו"ל) ייעין להלן.

זמן הדלקה

יום נר הלכה לפני זמן הדלקה
י"א שאין מדריכין ניח' קודם שתשאך החמה (שו"ע ס"י תרבע ט"א), אלא בצעת הכוכבים. (ש"ע (שם) ומן ס"ק א) (ולאכ"ז ב' (ס"ק א) שמי"ב ב' (ס"ק א)). ווא"א

שכנון מהנהג שופלים להדלק בזמנו שקיעת החמה (הגרא"ז צ"ל (שבות יתקח ע"י שיח) ע"י ע"ז). ווא"א שכ"מ זמן השקיעה האמתי אייר זמן השקיעה של בלחות. (הגרא"ז צ"ל (שבות יצחק ע"מ עא)). בפרק זה כת האג"ם (ד"ס קא אות ח')). וכל אחד יתגמג ממנהגו.

הנחת החנוכה לפני זמן הדלקה
הדלקה קודם השקיעה, יש להדלק קרובה לשער דק' (קא אות ח')). וכל אחד יתגמג ממנהגו. (הגרא"ז צ"ל (שבות יצחק ע"מ עא)). בפרק זה כת האג"ם (ד"ס קא אות ח')).

הנחת הנוהgin תמיד להדלקה בצה"כ אחר תפלת ערבית, כדי שהחיה מוכן תיכיר תפלת נביית להדלקה.
איפיל הנוהgin תמיד להדלק בצה"כ אחר תפלת ערבית, מן הנכוו שיכינו ע"פ השם בז' תורות קודם לתפלת ערבית, כדי שהחיה מוכן תיכיר תפלת נביית להדלקה. שאם עשה

להדלק מפלג המנחה
אם הוא טרוד ולא ייה לו פנאי להדלק בזמן, יכול להקדים להדלק מפלג המנחה ולמעלה (שו"ע ס"י תרבע ט"א), והיינו שעיה ורביע קודם צה"כ (וחשבין השעה לפני קוצר היום דהיננו שעות זמניות). (מן ב' (ס"ק ג')). ויבורך על השם רקס שיכיר חצי שעה כנוהג שמן עד שתכלת רגל מן השוק. (שו"ע (שם)). ואם לא נתנו בה השם רקס שיכיר ע"פ השם בז' תורו בצלם יודיך וידיך ומ"מ לא יחוור ויבורך. (מן ב' (ס"ק ד')).

הקדמת תפלת מעריב להדלקת הנרות
הmdlיק בצעת הכוכבים, לכתלה לתפלל מעריב ובמידה לאחר מרכז דילוק. (מן ב' (ס"ק א)) בביאור הלכה זהה לא מארחין. ומ"מ אם דרכו להתפלל מעריב בשעה מאוחרת, א"צ להדלקה לתפלל לפניהם הדלקה. (הגרא"ז צ"ל (היל"ש א"ז (שם מיעגנ") קא אות ח')). עיי' שמי"ב (שם)).

יצא להתפלל בפגע בלילה
העומד לצאות מביון להתפלל מעריב ופגע לפני חנוכה (המקומות להדלקה) אחר שעיגע

להדלקת נרות חנוכה
מן דלקתן, עליו להדלק ניח' בזמן, לעליו למגורו להדלק שאורחות חנוכה אוות הדר ע"מ צוחה, לפני שוחך להתפלל. דזיא' בורות מחמת הדיר שיק פ"ז (במ"ר לח"ז וגפל, נחנה אוות הדר ע"מ צוחה). וכן ספק המורשים (דעת תורה ס"י תרבע ד"ה ע"ז) גדרו ביה"ס. ואם אין רצון להדלק עתה וע"מ

להדלק ייחד עם בני הבית וכדו' יכול להדלק לאחר מרכז. נכי' אין דעת להדלק עתיה וכשאין רצונו לקיים המוצה עתיה אין מושם עלי מעריב על המעצות מבואר (ס"י רצג ד"ה), ולא דמי לאח דלעיל

צריך להדלק לפני מעריב בזמנו ופנאי להדלקה בשייער (רשי"ב). והארכנו בז' (ב"ד) שמי"ב (שם)).

להתפלל בלילה בלא שמי"ב
העומד לצאות מביון להתפלל מעריב ובמידה לאחר מרכז דילוק. (מן ב' (ס"ק א)) בביאור הלכה זהה לא מארחין. ומ"מ אם דרכו להתפלל מעריב בשעה מאוחרת, א"צ להדלקה לתפלל לפניהם הדלקה. (הגרא"ז צ"ל (היל"ש א"ז (שם מיעגנ") קא אות ח')). עיי' שמי"ב (שם)).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
אם אשותו לא נמצאת בשעת הדלקה או לא שדיתו להדלק ניח' בזמן הדלקה מושום שלום

בבית ו הכל בלילה בטרף
בבית. והכל בלילה בטרף. (היל"ש צ"ל (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). ועי' שמי"ב (שם)).

זמן הדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
יא"א שבקומות שוחותם להדלקה בזמן. (היל"ש צ"ל (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). וא"ז בראוי מה כהן פ"ז (ב"ד)).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
השוק (רמ"א ס"י תרבע ט"ב), ומ"מ אם mdlיק בפתוח הבית כהן פ"ז (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). ואם מדריך כהן פ"ז (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). ואם מדריך תוך הבית יש להדלקה מוקצת נר חנוכה בזמן הדלקה. (רמ"א (שם)).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
יש להדלק כהן הדר בזמן הדלקה בזמן הדלקה (רמ"א (שם)). ואם מדריך כהן פ"ז (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). ועי' בז' (ב"ד).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
החולש שינייע מאוחר לבתיו (כחצ' שעה אחר צה"כ) ולא יכול להדלק בזמן, עדיף שישלח

שליח כדי לדיין הדר בזמן הדלקה בזמן.
גהנ"ז צ"ל (גנפ'ל גזיל גלון רמי"). דלא' כהן פ"ז (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). וכן אם בז' (ב"ד) להדלק ניח' בזמן הדלקה בזמן הדלקה (רמ"א (שם)).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
שליח צדיק בזמן ע"י השבת הדר בזמן הדלקה בזמן הדלקה (רמ"א (שם)). ואם מדריך כהן פ"ז (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי"). ועי' בז' (ב"ד).

ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף
ההדלקת נרות חנוכה לחדול בלילה בטרף (רמ"א פ"ב ע"מ פא). ועי' לקמן לענין הרכבות בהדלקה ע"י שליח. (הגרא"ז צ"ל (בשעון חנוכה ז' גנפ'ל גזיל גלון רמי").

בדעת המדליקים בפתח אחד, ראים להניח הנרות זה בצד זה (בփקס הראוי) אף שרק נורתיו של הראושן הם בטפח הסמוך לפתח. הוואיל ווניכר הדבר שכולם שייכים לפתח זה. (הגירושין א' צ"ל (להלן "טפח סמוך לא").)

מקום הולקה בחולון אם בעין טפח סמוך לו?

יש אמרים דאף באחולון שיקד דין של "טפח סמוך לפתח", ועל כן מהני להניח הנרות חנוכה בטפח הסמוך לחולון מבחן. הגירושין א' צ"ל (שובות יצחק הנוכה). ויש אמרים דדין טפח הסמוך נאמר רק בפתח הבית שהוא מקום מעבר הבית, וכן כולל גם את הסמוך לפתח, מה שאנו כן חולון הוא רק ממשום שנראה לרשות הרבים, וכן אין להדליק בטפח הסמוך לחולון מבחן. (הגירושין ז' צ"ל (חו"ק עמו שנ) והכי מסתבר).

באיוז צד מנחים החנוכיה

פתח שישי בו מזוזה

מצוח להניח נחנכה בטפח הסמוך לפתח ממשמאלי, כדי שתהא מזוזה מימין ו/or חנוכה ממשמאלי. (שו"ע סי' תרעא סע"ז). מיהו בדיעבד אם הנחי מימין יצא. (מ"ב סי' ס"ק לא). ואך אם הדליק כבר חברו שם דיליך גם הוא בצד ממשמאלי. (הגירושין ז' צ"ל (להלן פ"ד א'ות ג)).

פתח שאין בו מזוזה

אם אין מזוזה בפתח, מניחו מימין, מכל מיידי דמוצה ימין עדין, ועוד כי יש יותר פרטומי ניסא כי הכל פולונים לצד ימין. (שו"ע (שם) ומ"ב סי' ס"ק ג). ויעשה כן גם אם כבר דולקים שם נורת של אחרים. (הגירושין ז' צ"ל (להלן פ"ד א'ות ג)).

רבים מדליקים באוטו פתוח

רבין המדליקים בפתח ואין צד שמאל של הפתח מספיק לכל הנרות (כגון בפתח בין של שיבחה וכדו') רואין להניחם גם בצד ימין, כי הדין שיע"ח יש להניחם בצד שמאל. (הגירושין ז' צ"ל (להלן פ"ד א'ות א)).

המודליך במרפפת

יש מסתפקים אם המدلיך במרפפת (עי' זהה לעיל) יניח הנרות בימין המעלקה, או שיחולק בכל מקום שירצחה. (הגירושין ז' צ"ל (להלן ג')).

מקומ חנחת הנרות בשבת

مكان שישי בו רוח

בליל שבת צריך ליתן שום דבר, לחוץ בין הנרות לפתח, בשביל הרוח שלא תכבה הנרות בשפטת את הדלת. (שו"ע (sie' תפ"ש א)). ואך גם שום בחול יש להיזהר בזאת כדי שלא יכובו הנרות, מ"מ' משנת צרך והירות יתווא. (מ"ב (שם ס"ק א)).

אין מושם פ"ר שכיבוי

ודוקא במקום שמדליקן הנרות נגד פתח הבית מבנים יש לחוש שכיבו הנרות, כי הוא פסיק רישא, אבל כשפתחת הדלת אין מושם פסיק רישא שכיבו הנרות, כगון שאין מכובן כנגד החצר או ר'יה, אין חשש. (מ"ב (שם ס"ק ב)).

קבעת תורთ בלילה

בערב שבת אסור לקבוע הנרות בדלת עצמה אחריה הדלת. (שו"ע (sie' תפ"ש ב) ומ"ב (ס"ק ח)).

שבפתחתו וועילתו מוקבב השם לנר או מריחקו ויש בהז שמוס מכבה או מבעיר, ואך על גב דאיינו מכובן להז הוא פסיק רישא. (מ"ב (ס"ק ד)).

סדר הדרלקת הנרות

הדרלקת נר חמייני

ויתחיל להדרליך בלילה וראשון ברו היותר ימיני, ובילבי' כשיוציא נר אי' סמוך לו יתחיל ויברך על הנוסך, שהוא יותר שמאלי, כדי להפנות לימיין, וכן בכלليلה. נמצאת תמיד מברך על הנוסך שהוא על הנס, שהרי בנטופת הימים ניטסף הנס. (שו"ע סי' תרעע סי' ח). ואין חילוק בין שמנני מימין הפתח ובין שמנני משמאלי הפתח תמיד איזריך להתחילה תמיד בלילה הראוי בפ"ר (ס"ק ט). ו"י"א שאם מונה בימי הפתח איזריך להתחילה תמיד בלילה הראוי שהוא סמוך לפתח והולך מימין לשמאלי, ואם מניה הנרות בשמאלי הפתח צרכי להדרליך י"כ תמיד תחילת הנר הסמוך לפתח והולך ומדליק משמאלי לימיין. ודבעיד ממ"ר עבד לפתח. (מ"ב (ס"ק ט)). ולמעשה אין נ"מ' בכל זה בעצם המצווה, כי בכל אופן ויצא י"ח לכל הדעות, כי כל זה הוא ריך לענין לכתלה באיזה מקום נכוו יותר להתחילה להדרליך ממנו. וכל אי' יעשה כמנהגו. נב"ה (שם ד"ה כדי לפנות)).

מדליק בחולין

שמדליק בחולון או בחלל הפתח או בבחכ'ן וכדו', בלילה ראשוני דיליך בתחילת ברו היותר ימיני וביל שני ביותר שמאלי וכן ביל ג' וד' עד יום שמיini היל דיליך בלילה הראוי פונה והולך לצד ימין, ובכל זה יריך על הנס, שהרי בנטופת הימים ניטסף הנס. (שו"ע סי' תרעע סי' ח). ולא יצטרך להעביר על המצווה. ולעדת ה"י' הא נ"ל גם בהז יריך תמיד על הנר הראוי בפ"ר (ס"ק ט). וראה דבזה עמיד הנר הראוי לצד שמאל ואיזריך להתחילה תמיד בלילה הראוי שהוא סמוך לפתח והוא תמיד בלילה הראוי בפ"ר (ס"ק ט). ורואה והולך לצד ימין והדרלקת יהיה תמיד בלילה הראוי בפ"ר (ס"ק ט). וככל אי' יעשה כמנהגו. נב"ה (שם ד"ה כדי לפנות)).

לאחון עם זוכות שאינן שקופה

חולון שאין זוכות בו שקופה, אם ניכר מבחן שיש שם נרות, אפילו אם איינו ניכר מספר הנרות, בדיעבד יוצאים ידי' זוכות המצווה. (הגירושין ז' צ"ל (אשר הייש פ"ה הגה ע')).

הדרלקת מפני החשד

חזר או בית שיש להן שני פתיחים

חזר או בית שיש להן שני פתיחים משתי רוחות, צרכי להדרליך בשנייה מפני החשד (שייאמרו כי עירר כמושל הדליך בפתח זה באחר נמי לא הדליך). ואם שני הפתיחים ברוח א' (והם בבית א' ד' לו בא' ממס). (שו"ע סי' תפ"ש ב) (ח' ומ"ב (ס"ק נ-ט)). ועי' בעה"ז (אות ג)). אבל אם הם ב' ב' בתים או שבית א' חלק מתוכו והם של אדם א', י"א לצריך להדרליך בשנייה לצד שמאל ואיזריך להדרליך בשנייה שיכין לאדם א'. (מ"ב (ס"ק ג)).

ברכה על הדרלקת בשני הדרליך

שמדליק בשני הדרליך אחד מברך רק באחד מהם ובשני מدلיך ללא ברכה. (רמ"א (שם)). בזמן הזה שרבינו מדיוקן בפניהם ממש, ואין היכר לבני ריה כלל, אפילו יש לחזר או לברכה הרבה פעמים להרבה רוחות אין מדיוקן אלא פעם אחת בפניהם. (רמ"א (שם סע' ז) ומ"ב (ס"ק ח)). וזה דין כן אף לוחמים בזמןינו להדרליך בפתח הבית. (הגירושין ז' צ"ל (להלן פ"ג ג')).

הברכות על נרות חנוכה

כמה ברכות מברכין

הmdlיך בלילה ראשוני מברך של ברכות: להדרליך נר חנוכה, שעשה נשים ושהחנוכין. (שו"ע סי' תפ"ש ב). ומיל שני ואילך מברך שתים: להדרליך נר חנוכה, שעשה נשים ושהחנוכין. (שו"ע סי' תפ"ש ב). ואילך שני ואילך מברך שתים: להדרליך נר חנוכה, שעשה נשים ושהחנוכין. (שו"ע סי' תפ"ש ב). ויברך כל הברכות קודם שיתחיל להדרליך דבעינן שייחיו הברכות עבור לעשיין. (רמ"א (שם תפ"ש ב) ומ"ב (ס"ק ד)).

הנאה מנרות חנוכה

אסור להשתמש בנר חנוכה (אפילו באוטו נורות שמוסיפים המהדרין בכל לילה) בין בשבת בין בחול. [שו"ע סי' תרעג טע' א]. כדי שייהא ניכר שהוא נור מצוה לפרש הנס, ועוד כיוון שע"י נס שנעשה במונרה תקונה עשויה כמנורה שאין משתמש בה כלל. [מ"ב סי' קח].

תשミニש עראי

אפי' לבדוק מעתות או למנוטן לאורה (שהוא תשミニש עראי) אסור. [שו"ע סי' תרעג טע' א]. ואיפלו למנוטן מרוחק שאין ידיו סמכות לנו ג' כי אסור [מ"ב סי' קד], כדי שלא יהיה מצתות בזויות עללו. ודוקא זהה ע"פ תשミニש עראי, אבל כל שאינו משתמש כלום רשאי לישב בבריתו בעשויה שנר חנוכה דולק. [מ"ב סי' קד].

תשミニש של קדושה

אפי' תשミニש של קדושה כוגן לממוד לאורה, אסור. [שו"ע סי' תרעג טע' א]. ואיפלו לימוד דרך עראי אסור. [מ"ב סי' קב] שם הטיז. ויש מי שמתיר תשミニש של קדושה ועל כן (לדעתה זו) מותר למלמד תורה אפילו בקביעות לאור הנרות. [שו"ע סי' תרעג טע' א] ובאיור הלכה (שם). והעיקר כאוסרים. [משמעות הש�"ע שם].

ערן קפמן נור של קדושה ע"י בבלין תנ"ט - הלוות מיוחדות לחנוכה חלק ב', לענינו דין נ"ח בבחכ'ג.

הדלקת שמן

מחמות שאסור להשתמש לאור הנרות נהוגים להדלק נר מוסף (משם) להשתמש לאורו, וכן נהוגים מרוחק קצר משאר נרות מצוה. [שו"ע סי' תרעא טע' ה]. ויש לעשות המשמש יותר ארוך משאר נרות, שאמם בא להשתמש ישמש לאור אותו נר. [רמ"א סי' תרעג טע' א]. ועי' בבן איש חי פר' ישבאות ג' שיש לעשותו שונא כדי שייהי ניכר בו כל' נ"ח.

לධילך הנורות עם השמini

מן הג מבני ספרד לחදליק נרות בנר אחד ולהדלק (אחר הדלקת נ"ח) נר נסף והוא המשמש. [שו"ע סי' תרעג טע' א] או רצין (ח"ד פמ"ד אות ח). וכן אני אשכנזו לא נהוגים כן, אלא אף מנייחים בכור נסף המשמש שבוי מדליקין הנרות. [רמ"א סי' תרעג טע' א].

אין דבערתו לא השתמש באור הנרות

אף אם אין דעתו כל להשתמש לאורו, מ"מ צריך נר אחר שהיה היכולת בידו להשתמש לאורו וליד זה יניח שרחר הראשון הרא לשם מצוה, ולא יאמרו שלצרכו הדלקה. וכן נהוגים. [מ"ב סי' תרעא סי' קד] ובאיור הלכה (דר' וזה צריך נר).

מדליק בפתח הבית

מעיקר הדין אין"צ להדלק "شمמי" אלא כשמדליך בנינים, כי באופן זה יש לחוש שמא ישתמשו בנותר של חנוכה. [שו"ע סי' תרעא טע' ה], מ"א (ס' קח) ומי"ב (ס' תרעג סי' קד). מ"מ נהוגים להניח נר נסף בכל מקום. ביאור הלכה (דר' וזה צריך נר).

רבים מדליקים

אפי' רבים המדליקים כוון שככל אחד מניח נרותיו במקומות מיוחד צrisk להניח שמש אצל כל אחד ואחד, ואפי' יש נר על השולחן, דשא ישתמש אצל הנרות. [מ"ב סי' תרעג סי' קד].

יש אור אחר

מעיקר הדין יניח שיש לנו על שולחנו אין"צ להדלק שמש. [שו"ע סי' תרעג טע' ה] ומ"ב (ס' תרעג סי' קד). וכן הדין כשאר החשמל דולק במקומותuDolkim נ"ח. [הגוש"א ז"ל (שם פט"ז אות יג והה' כז) אף לפי מש"כ המ"ב (שם) דכם Dolkin בנים מיחסים נר נסף גם שיש לנו על השולחן חדששין אולי שתמשו בנותר של חנוכה ולא אעתיהו, שאני האין הריך להשתמש לאור הנר]. ואעפ"כ נהוגים להדלקו בכל אופן.

נרות ושמן

נור של שעוז או שמן

מותר להדלק נרות בנותר. [רמ"א סי' תרעג טע' א] וועוד'צ' (אות ד) דלא כדעת המהרי' מל' מפראנן. נהוגים להדלק נרות של שעוז כי אוון צלול כמו שמן. [רמ"א שם]. ומ"מ מצוה בשל שמן טפי מנורת של שעוז של דידי השמן עשויה הנס. [מ"ב סי' קד].

שמנים הבשרים לנ"ח

כל השמנים כשרים לנו חנוכה, ואעפ"כ ישן השמנים נשכחים אחר הפטילה ואין האור נתלה יפה באוטו הפטילות. [שו"ע שם]. ולא חוששים שמא יבואו לדידי כיבוי, ממש דקי"ל כבנה אין זוקק לה דמיון שהדלק נר עשויה הנס. [מ"ב סי' קד].

מדליק בשבת

אפי' בלילה שבת שבותק ימי חנוכה מותר להדלק נר חנוכה במשנים ופטילות שאסור להדלק בהם נר שבת. לפי שאסור להשתמש בנר חנוכה בין שבת לבין בחול. [שו"ע סי' תרעג טע' א]. וכ"ז אם איןנו נותן בnar רק כדי שיעור מצותו [רמ"א סי' א], שאמן יתן יותר יש חשש שיטינו להשתמש בו אחר השיעור של הדלקה שאז מותר ליהנות ממנו. [מ"ב סי' קד].

לצורך חשמיש

בשבת חנוכה אסור לעשות השימוש משמנים ופטילות שאין מדליקין בהם בשבת, כי מותר לעשות תשミニש נגידו יש לחוש אויל' יבוא להחותה הנר. [מ"ב סי' קד].

שמן זית

מצחה מן המובהר להדלק בשמן זית, ואין שמן זית מצוי מצוה בשמנים שאורו זיך נקי. [רמ"א סי' מ"ט].

שמן שאיננו רואי לאכילה

שמן זית שאינו מועד לאכילה אלא לאמור כשר לכתלה לני'ת. [הנימ'ת הפטוקם]. וכו' פק הרור'ק צ"ל (חות שמי עמי טיט'). וכי יש להדר ולהדלק בשמן זית הרואי לאכילה. [הגוש"א ז"ל (פנ'י העמ'א פ"ז קמ"ה)]. ודעטו שיש גם הידור שלא יהיה מבושל, והידור זה קודם להידור של שמן רואי לאכילה.

שמן מוקשה

מותר להדלק בשמן מוקשה אפי' לכתלה. [שבה"ל (ח"ט סי' קמ"ג) והגוש"א ז"ל (אשר האשח ח"ג פלי' אות רוז)].

שמן מאורות

אסור להדלק נ"ח בשמן מאור (כגון שמאור בו עכבר). [מ"ב סי' קד].

שמן הקירוש בקדושים שביעית

אסור להדלק נ"ח בשמן הקירוש בקדושים שביעית. [ירדב"ז (פת' השלחן פ"ה ח"ט), אמר' יש ר' סי' קי], החוש"א (ארחות רבנו ח"ב עמי' של') והגרש"א ז"ל (חוט שמי שביעית עמי' רעם). ויש מתרין. [הגוש"א ז"ל (הילכ"ש פט"ז אות ג), השבט הלו' (ח"א סי' קפ"ד) והואר לצין (ח"ד פמ"ד אות ד)].

לכ"ב' בנותר חנוכה

אין צריך שנותר חנוכה יהיו שיכיים למדליק מדי' לכטס". [שד'ח ח' ח'יט מעי' ח'ת'ה אות ט]. בבית יצחק, החוש"א ז"ל (הילכ"ש פט"ז אות ג), השבט הלו' (ח"א סי' קפ"ד) והגרש"א ז"ל (אשר האשח ח"ג). ועי' מש'כ' בס"ד בשמעתא עמיקתא גלוין שמי' צ"י].

לאחר חצי שעה רשאי להזכיר הנרות עיי' זהה לעיל) מחלוקת שאינו מקצה השמן רק מה שזכה לשיעור חצי שעה למצותו. [מ"ב שם סי' קד]. ומ"מ לכתלה טוב להנתנות שאינו מקצה השמן אלא לשיעור הדלקה, מושום שיש פסוקים שסבירים שאם תנן השמן בסתם הנקזה הכל למצותה. [מ"ב שם]. ואין לטלטל הנרות ממקומן בעודם Dolkim אפי' יותר מחצי שעה, מפני הרוחא נס' קפ' א' קפ' ב'. וענין תנא על נורו השמן תוך חצי שעה, עיי' בשמעתא עמיקתא גלוין רפ'ט את מ"ב ב' בדיני נורו השמן. [מ"ב סי' קד].

להנות מהנרות לאחר חצי שעה

ויא' שיכל להשתמש לאורה לאחר חצי שעה. [שו"ע סי' תרעב טע' ב]. ויש מחמירין שבוד שחרנרות Dolkin אין להשתמש לאוון מושום הרוחאים שלא ידעו לחלק בין תוכן זהן שיערו לאחר הזמן. [מ"ב שם סי' קד].

כבו הנרות אחר הדלקה

כבו הנרות אחר הדלקה

הדלקה עשויה מוצה. לפיכך אם כבנה קודם שעבר זמנה איינו זוקק לה. וכן אם לאחר שהדלקה בא לתקנה וכייה אותה בשוגן, איינו זוקק לה. [ש"יע' סי' ב' ב'']. ואם רצוח להחמיר על עצמו ולהזרר ולהדלקה, אין ברך עלייה. [רמ"א שם]. ומ"מ ראוי להזרר ולהדלקה. [מ"ב סי' קד]. ואם כיבת אותה בזמיד, חייב להזרר להדלקה, ומ"מ לא ברכך. [ש"ע' צ' שם פמ' ב'].

כבו בערב שבת קדום קבלת שבת

ויא' שאפ' אם כבנה בערב שבת קודם קבלת שבת שעדיין הוא מבعد יום, איינו זוקק לה. [ש"יע' שם סי' ב']. ויש מי שאומר שקודם קבלת שבת שיש עדיין היה להדלקה מחייב להזרר ולהדלק בבל ברכח. [מ"ב שם סי' קד ע"פ הטיז]. וראוי להחמיר בזמיד, חייב להזרר להדלקה. [מ"ב סי' קד].

אחר שקיבל עלייו שבת

אם קיבל על עצמו שבת ואח' כ' כבנה, ויש עדין זמן עד לכנית השבת מותר לומר לחבריו שידליק אותם עבورو. [מ"ב שם סי' קד].

הדלק במקום שיש רוח

אם הדלקה במקומות הרוח וכבנה, זוקק לה להזרר ולהדלקה במקום שאין הרוח מצוחה, שהה הי-Calvo לא נון בה שמן כשייער או מושם לא ברכך עלייה מושם שאלוי לא היה ברור שתכבד. [מ"ב סי' קד ע"פ הטיז].

McCabe' א' מהנרות באמצע הדלקה

שעדין לא נברה הדלקה. [גיאור להלה שם ד' א'].

בית זוכיות שלחוותי פתוחות

הmdlיק בחוץ בתוך בית זוכיות, רשי' לאכתלה להדלקה בעוד שדلتותיו פתוחות, ע"פ שיכולה רוח מצוחה לכבות הנרות, הויאל ובಡעתו לסלגון. [הגוש"א ז"ל (הילכ"ש פט"ז אות ח)], ושל' שהחמיר בזמיד. [הילכ"ש פט"ז אות ח].

האר לא נאחו בפתיה

לא יסלק ידו עד אשר ידלק רוב הפטילה היוצאת מהן. [גיאור להלה שם ד' א']. ובן איש ה' פ' נ' כתוב טו', בארחות רבנו ח'יג' אות ס' ובתשבות והנהוגות (ח'יב סי' שמ' אות ח). ואם הוא רואה שהאר אין נאחו בפטילה ובזודאי יכבה במורה, איינו יוצא בהדלקה זו, וחביב להזרר ולהדלקה לאחר שכבתה. [מ"ב סי' תרעג סי' קה].

הדלק ע"מ לבכות בתוכן חצי שעה

יש מי שאומר שהmdlיק על דעת לבכות בתוך חצי שעה, נראה שלא יצא ידי חובתו וחוזר ומדליק בברכה. ויתכן שכן רוחה לאש פ' לא והרוי'ק צ'ל' (הילכ"ש פט' אות ח).

הדלקה ע"מ לבכות בתוכן מזווה

הדלקה עשויה מוצה, ולא הנחה, שאם היתה מונחת במקומה שללא לשם מצות חנוכה, מדליקה שם ואין צריך להסירה ולהניחה לשם מצות חנוכה. אם הדלקה במקומות והוציאו להוץ, לא יאיא, שהרואה אמר' לחרוץ, להוציא לא צא', וכן אם מדליק והוציא בזוד, במקומה, לא יאיא, שהרואה אמר' לחרוץ. הוא אומר. [ש"ע סי' ב'']. אלא די'א' scl זה דוקא שאוחזה כל זמן מצוחה, אבל אם אוחזה בזידן קצת זמין ואח' כ' מנחה כשהיא Dolkit יצא, ויש מפקפקין בזזה ודעתם שאין להדלקה עד שיחיו מונחין תקופה במקומן. [מ"ב שם סי' קד].

לטלטל גבורות מזוקם לבוקום

אפי' היתה הדלקה והנהגה במקומות אחד בזידן יש ליזור לכתלה שלא לטלטל הנרות ממקומן עד שיישלם השיעור של הדלקה דהינו חצי שעה. [מ"ב סי' תרעג סי' קד]. ולענין נורו שבבחכ'ג עוויןין לקמן.

להדלק מג' נור לנגד'

הדלקה מג' נור

עדת השו"ע (סי' תרעג טע' א) שינתן להדלק נר חנוכה נר חנוכה מג' (כגון מליל ראשון ואילך יש יותר מרן אחד מדליק זה מזוה, וכן בלילה ראשון ויש שני אנשים בבית אחד שככל אחד מדליק בפי עצמו). ודוקא להדלק מזוה זהה בלא אל אמר' יא' כ' כבנה, אבל להדלק מזוה זהה על ידי ר' של חול' והמשם בכל נר של חול', אס'ר. ויש מתרין גם בזזה, ר' סי' ב' ב''. ואם ר' של חול' שיכבה הנר של חול' קודם שידליק נר חנוכה דזוקט יצא, ויש מפקפקין בזזה ודעתם שאין להדלקה עד שיחיו מונחין תקופה במקומן. [מ"ב שם סי' קד].

בביה' אה' מהנרות

לא נר אה' והשאר אין' למצוות כ' וכל אין' להדלק נר לא מדליקין זה מזוה. ואם שנ' בעה' בדר' דר' אין' להדלק נר לא מדליקין זה מזוה. [מ"ב סי' קד].

האר זמן חמוץ

כל זה אונ' להחמיר הדר' צrisk הדלקת נ'יח' לכל א' מדליקין צ'ל' זמה' חמוץ. ומי'ב' (ס' קד). שמותר להדלק מהן וזה דאין' להדלק מזוה. [מ"ב סי' קד].

האר זמן חמוץ

שדי'ח זמן חמוץ למצוות כ' ומי'ב' (ס' תרעג סי' קד). ואל' נר של חמוץ ר' של חמוץ בזזה ר' של חמוץ מהן וזה דאין' להדלק מזוה. [מ"ב סי' קד].

להדלק מג' נורות של חמוץ

יש מי שאומר נר של חמוץ חנוכה, של שבת ושל חמוץ, כולם של חמוץ הם ומותר להדלקה זהה מזוה. [מ"ב סי' תרעג סי' קד].

חנן שחווטו בא' מלילות חנוכה אחר צה"כ, מדליק בבית אביו (או בישיבה), הויאל ובזמן ההדלקה עדין לא עקר דירתו מושם. [הגרוש"ז צ"ל (שם פ"ד אות ז)]. ואם הוא מבן עדות המזרחה שלמנחים מדליק רק גודל הבית, פטור מלהדליק אף באוטו לילה. שם (גה כז). ו"י"א שאם החופה בלילה, יצאת מכל ספק, עדיף שישעה מעשה המוכיחה בזמן ההדלקה שכבר אינו סומך על שלוח אביו, וילך לבתו שיגור שום וידליק שם. אזור לצון (ח"ד פמ"ז הוה).

הדלקה בביתה

הדלקה בבחוץ

במנין החרוזות
יש להדליק נייח' בברכה אף במנין החרוזות הקבוע בימים אלו מחותמת נגיף הקורונה. [כלעדי' כי קיימים שני טעמי התקנה שכתי הבוי' (אויח' סי' תרעא). וכן פסק הגרא' זילברשטיין שטיט'א (במכבת)].

ברכה על הדלקה

צריך לברך על הדלקה בבית הכנסת. [שו"ע (שם) ומ"ב (ס"ק מד)]. ואך אם הדליק בביתו מברך עלי' מב' (ס"ק מ). ואם בירך שהחינו בביתו י"א שחוזר וمبرך כשמדליק בבית הכנסת. [שערית (ס"ק יא) בשם המזוזיב בשם רוע אמרת (ס"י צ), וכן פסק הצעיר' (ח"ג סי' ט). ואפשר שכן דעת האיג' (ח"ג סי' קכ), אלא שדרביו שם נגד השערית המובה להלכה במ"ב (ס"ק ה)]. ו"י"א אינו שחוזר לברך שהחינו אלא אם כן יש מהשומעים שעדיין לא הדליקו בביתם. [בן איש חי פ"ר ישוב את אביו ובספר מקבצאל וכח' (אות עה) כי ליל דזרע אמרת הנילאי בכח' ג. וכן דעת הגרא' צ"ל (חות' שני חנוכה עמי' סי' קמו)]. ויש חולקים לעניין הנושא ברכבת או במטוס, כי בזמננו אין דרך לנסוע בה מסעה ארוכה וע"כ אינו להדלק זיל' (קופטרס דיני חנוכה - דינ' נמי מט). ועי'

בשות' יצחק (פ"ח אות ב) בשם הגרוש"ז צ"ל (מטוס גרע מהלך זוק ואינו בית כל. וכן דעת האור לציון ח"ד פמ"ז אות ז) לעניין הדלקה במטוס, אולם לעין רבת דעת להדלק בלא ברכחה. ולמעשה לדליק שם ללא ברכה. [הגרוש"ז צ"ל (היליכ"ש פ"ג אות ז)]. אלא שמדובר טעמי בטיחות לא ירשו לו להדלק ררות, ע"כ ידלק נורה שמחלת (מנורת לבון) באופן שנכר שהדלק לשם מצות נ"ח, ובלבד שיש בה זעם חשמל כדי לדلك חצי שעה (כגון שנדרלת ע"י בתריה). [הגרוש"ז צ"ל (שם פ"ט) אות ג פ"ג סוף הנה 12]. וכן פסק הגרא' זיל' (קובץ תשובות ח"ג סי' קג והיליכ"ש שם הaga 11) שבמקרים שאין ביוזו להדלק ע"י ר' דיליק פס כ"ל. ועי' זה בשמעתא עמיקתא גלון ר"ד].

חנומע או טם ביום חנוכה

הולכי דרכיהם
החולך בדרכו ואין לו בבית, או שעקר דירתו ועדיין לא קבוע עצמו במקום אחר, אינו חייב בבר חנוכה. [טו"ז סי' תרעא ס"ק ב, אג"מ (ח"ג סי' ד אות ה) והגרוש"ז צ"ל (מנח' ש תנ' סי' נח אות א)].

הנומע ברכבת, במטוס או בספינה
הנושע ברכבת, במטוס או בספינה (ואין מדליקים עלי' בביתו), יש אמורים שמחובי מן הדין להדלק שם אם לא יבוא באותו לילה לאיזה מקום. [ערואה' (שם אות ה) ומורה"ם (ח"ד סי' קמו)]. ויש חולקים לעניין הנושא ברכבת או במטוס, כי בזמננו אין דרך לנסוע בה מסעה ארוכה וע"כ אינו להדלק זיל' (קופטרס דיני חנוכה - דינ' נמי מט). ועי'

בשות' יצחק (פ"ח אות ב) בשם הגרוש"ז צ"ל (מטוס גרע מהלך זוק ואינו בית כל. וכן דעת האור לציון ח"ד פמ"ז אות ז) לעניין הדלקה במטוס, אולם לעין רבת דעת להדלק בלא ברכחה. ולמעשה לדליק שם ללא ברכה. [הגרוש"ז צ"ל (היליכ"ש פ"ג אות ז)]. אלא שמדובר טעמי בטיחות לא ירשו לו להדלק ררות, ע"כ ידלק נורה שמחלת (מנורת לבון) באופן שנכר שהדלק לשם מצות נ"ח, ובלבד שיש בה זעם חשמל כדי לדلك חצי שעה (כגון שנדרלת ע"י בתריה). [הגרוש"ז צ"ל (שם פ"ט) אות ג פ"ג סוף הנה 12]. וכן פסק הגרא' זיל' (קובץ תשובות ח"ג סי' קג והיליכ"ש שם הaga 11) שבמקרים שאין ביוזו להדלק ע"י ר' דיליק פס כ"ל. ועי' זה בשמעתא עמיקתא גלון ר"ד].

ולדהליק במטוס וככדי בשיגען בביתו עיר לילה

הא דמבהיר לעיל דהנמצאת במטוס וככדי עלי' להדלק נ"ח במטוס לא ברכה (אם אין מדליקים עלי' בביתו), הינו כשאינו עמיד להגע בעיתו בזמנו חיבור הדלקה. אבל בל"ה עדיף שלא ידלק שם כלל אלא ברכחה ולהצתת י"ח בתורת ודאי. [ערואה' (שם) והגרוש"ז צ"ל (פ"ד אות ג). ועי' זה בשמעתא עמיקתא גלון ר"ד].

יבול להדלק שילוח שליח שידליך עלי' ר' דידי שליח

שבידיו לשלוח שליח שידליך עלי' בביטו בזמן, עדיף טפי [והיינו שידליך מתחלת הלילה]. ואם דרכו להדלק בפניהם (כגון בח"ו) א"כ לשלוח שליח, אלא ידלק בעצמו בעוד הלילה. [הגרוש"ז צ"ל (שבת יצחק פ"י אות ד פ"ב ע"פ פ"א) והוא או לרין (ח"ד פמ"ז אות ז). ובוגונא שלא וכל בעל הבית להגיע כל בימיו לשארם איננו שופו להגיא בזמנו חיבור לשילוח כלב אל כדי להדלק קבעו והוא בדרכו להדלק במטוס. ואך פל' צד הרשותן לילדכ"ג איננו מוחיב לשילוח כלב אלא אעפ"כ אם שלחונו מהני, דלא גרע מאילו אשתו היה מה מדליה עלי' שם שיוציא ד"ה. ועי' זה בשמעתא עמיקתא גלון ר"ד].

יוצא מביתו לפניו זמן החיוב

אם יוצא מביתו לפני השקעה והיה בדרכו בזמן הדלקה, ידלק ע"י שליח בזמן או בעצמו מפלג המנחה. [הגרוש"ז צ"ל (ר' חנוך העם ס"ט)].

יוצא מביתו מיד אחר זמן החיוב

באופן שעדין לא נסע אלא שעמד לנסוע או לטוס, וצריך לצאת מביתו אחר חלות זמן החיון, ידלק בביטו הקבוע לו, ואפי' אם יצטרך לצאת מיד אחר הדלקה. [השפט הלוי (ח"ח סי' קכח)] ואפי' אם ייעז לחויל בעודليل שיכל להדלק שם מ"מ ידלק בביטו פנוי יציאתו. [שבט הלוי (שם)]. ואם אין יכול ע"י עצמו ישלח שליח.

יוצא מבית שבור או מלון

אם אין יוצא מביתו הקבוע אלא יוציא מבית ששכרו לכמה ימים וצריך לעזוב מיד בלילה (משום שנגמרת השכירות), אין זה נחسب ביטו ואני יכול להדלק שם. ואם יש לו זכות שיחיון שם כדי להדלק נ"ח, ידלק שם. [הגרוש"ז צ"ל (היליכ"ש פ"ד הוגה הנ"ז 65). ואם התארח בביטו של ברו ודיינו כאכسانא, ועתה שבדב"ג ע"מ החיו) ע"מ צאת משם, מבוואר לעיל דಡעת הגרוש"ז צ"ל (שם) להדלק שם. ויש חולקים וס"ל דבב"ג איננו יכול להדלק בביטו חבורו אלא צריך להדלק בביטו הקביע, ע"כ בגין לעיל הדלק במטוס או במקומות שהוא טס לשם].

מדליקים בביתו

אם אשתו או א' מבני הבית מדליקים עלי' בביטו, יוציא י"ח בהדלקה אף שהוא במקומות רחוק מביתו, וא"כ שוב להשתתף איפלו בפרטיו. [שו"ע (ס"י ורעו סי' א) ומ"ב (ס"ק מ)]. ו"י"א דזוקא כשהוא יודע בבירור שאשתו מדליקה עלי' אובל אם יודע יש לו להדלק ווגם לברכ. ועל כן מי שלא ידע שהדלקה עלי' ובא באותו לילה לביטה ומצא שהדלקה עלי', צריך להדלק, דכוון שלא ידע מתחלה מסתמא היה דעתו להדלק עצמו ולא לצאת בשל Ashton, וממילא חלה עלי' תקנת חכמים, ומ"מ מדליק בלא ברכה (ואין מוחין ביד הנוגה לברכ). [ר' מ"א (שם ס"ע ג) ומ"ב (שם ס"ק בוטו)]. וטוב יותר להדר לשמעו הרכבות מפני אחר [ז'וכו' לצאת בהן] ויענה אמן וידליק נרותיו, או יראה לשער להדלק נרותיו ולברך עלי' חנוכה זמן מה קודם מדלקת אשתו בביטו, דהינו שהיא מדלקת אחר מעריב מכחוג העולם והוא ידלק כודן אשתו ביטו. [מ"ב (שם ס"ק ט)]. וכל זה לבני אשכנז. ולבני ספרד לא מועל כוונ שלא לצאת ע"י הדלקת אשתו וע"כ אין עלי' להדלק עצמו. ע"י בבי' (שם)].

נמצוא במקומות שאין יישראל

ו"י"א שאע"פ שמדליקון עלי' בזון ביןו, אם הוא במקומות שאין בו ישראל מדליק בברכות. [שו"ע (ס"י ורעו סי' ח)]. כי חייב לראות הנרות. [ר' מ"א (שם)]. ומ"מ אין לברך על הדלקה. ואם אמרו שאינו רוצה לצאת בהדלקת אשתו לדעת המ"ב יכול לברך. [מ"ב (שם ס"ק ה ויד)].

השווה באחל

השווה באחל וכדומה בימי חנוכה, ע"פ שהוא מקום שאינו חייב במזוזה, חייב בכניסה. הגרונ' צ"ל (חות' שני עמי' ח'ה). ו"י"א דודוקא אם חטיב דירה לעין נ"ח, וע"כ יש להדלק לא ברכה. [הנ"ז נח' ח'ה]. ואך אם יש ברכות יומ"ש בזון הראות נ"ח. ואכן כדי שאבל ידלק נ' אבל האבל להדלק הינה. [מ"ב (ס"ק מה) ושער' יצ' אות ז].

לחلك החלטה לכמה אנשים

לכתחילה מי שהחמל להחליט איך עליו למורר ההחלטה. נמי'ב (סוי' תרעה ס'ק מה). ומ'מ אם יש צורך לפחות לאחר שבירך הש"ץ והחלטך אחד מהן, יכול השם של החלטך הנשארים, והש"ץ יתפלל. [רמ"א (שם סע' ז)].

לצאת י"ח בהחלטה שבכחן

אין אדם יוצא בנסיבות של בכחן, וכך נדרש הוחרר ולהחליט בביתו. [רמ"א (שם סע' ז)].

אף בנורוות בחכ"ג אין משתמש לנו אף תשמשי קדושה, דהיינו אם ירצה להתפלל מעריב אצלם כ"ז שלך חצי שעלה אסרו. [נמי'ב (סוי' תרעה ס'ק י)].

לטלטן הנורות ממקום למקום

אפשר נורוות חוכה שמדייקין בבחכ"ג, שכן ליזהר לבתולה שלא לטלטן מקומו עד שייעור חצי שעלה. [נמי'ב (סוי' תרעה ס'ק ז)].

אפשרות נשים

אין מברכין על החלטת נ"ח באספות וכדו', כי הברכה שבבביה הכנסת היא עצמה אינה מעיקר התקינה, והוא דלא לסייע עליה. הגריש"א ציל' (ילכ"ש פ"ז א'ות ד').

נותר השמן מלילת הקודם

בלילה הקודם אם נותר שמן מהלילה הקודם יוכל לשמש בו למצות החלטה. נמי'ב (סוי' תרעו ס'ק ז). ואפי' מן שבויום הקודם הודלק בו הנר המוחוב (נ"ר הראשן) מותר להחליט בו נר של הדירות. [משמעות סתיימת הפסוקים. וכן דעת הגורני ציל' (פסקי שימושות ע"מ קל)].

נותר ביום חמישי

הנותר ביום חמישי מן השמן צריך לשיעור החלטה, נאסר בהנהה, שהרי הוקצה למצותו. [שו"ע (סוי' תרעו ס'ק ד)]. וכ"ז כשתנו תחלה ריך לשיעור החלטה ונכח במעשה ונותר, שהוקצה למצותו ואסור להנות הימנו, אבל אם נתן הרבה שמן בнер ונותר, מותר לשמש בו לכתוללה, אלא שיש פוסקים ששובים שאם נתן השמן בסתם הוקצה כל השמן, אם לא שתתנה לכתוללה שלא יאסור אלא לשיעור. [נמי'ב (סוי' תרעו ס'ק ח)].

שריפת שמן הנותר

הנותר ביום השmini מן השמן צריך לשיעור ההחלטה, נאסר בהנהה, שהרי הוקצה לצומו. [שו"ע (סוי' תרעו ס'ק ד)]. ואם אינו יכול לשורפו אפשר לשופכו במקומות שילך לאיבוד כגון בכייר. הגריש"א ציל' (פנאי חוכה ע"מ קמח) ומי' מעתדו דעדיף לשורפו שם שעשו בנות של בית המקdash].

עריך הנותר בשם נר אחר

אם נכהה הנר תוך השיעור והושwie עליו הרבה שמן יותר מהשיעור, ודלק בשיעור חצי שעה ונותר, לכ"ז אסor להנות מהן (פרט לצורך החלטת נ"ח), שבודאי יש מהשמן של אtamol, אם לא שיתודע שבשםו השועיר היה ס' בגדי המעת הראשן. נהיל' (סוי' תרעו ד' מה השמן).

הנותר מבבקוק השמן

אם לך בבקוק של שמן לנר חוכה ונשתמש ממנו כדי צרכו, לכ"ז אין הנותר בכל מותר השמן שבנר חוכה. [ביאור להקה (סוי' תרעו ד' הatzrik)].

הקדאה בטעות

אם נתן שמן לשיעור החלטת חצי שעה, ודלק יותר מחייב (בגון שהפתילה דקה והוא חשב שהפתילה בינהו), צ"ע אם מותר להסתפק ממנו, כי אפשר ש מכמתה שהוא הקצה אותו מעתו אף שבטעות עשה כן נאר. [ביאור להקה (שם ד' לשיעור)].

התנה על השמן

התנה על השמן שאם ייכבה בתוך חצי שעה ישמש בנסאר לצרכי חולין, אין תנאו מועיל, ונשאר השמן באיסרו. הגריש"א ציל' (ילכ"ש פ"ז א'ות ז').

שיורי פתילח

שיורי פתילח שנשארו מ"ח אין לרקם לאשפה כתומות שם, דכיוון ששימושו למצוחה אין בזוטם אלא ישרפם. חז"י (כל קד א'ות לא). או יטוף ויזרקם. צי' בשוע"ע (סוי' כא) ובמי'ב (שם). וכן פסק הגורני ציל' (נ"ר חוכה פ' א'ות ב').

שורר דין הפתלה

כל שמותניimenti חוכה א"ת תנחן,צדקה צדק, לנצח וצדוק הדין. והיה בערב חוכה במונחה. [רמ"א (סוי' תרפלג ס'ק א) וכחיה (שם א'ות ז)]. ואין אמרים אל-אך אמרים בב' וה' בחוכה, וי"ר אחר סי' ז. [מי'ב (שם ס'ק א) וכחיה (את ז)]. ואין אמרים "ויתן לך" בבחכ"ג במוציא"ש חוכה, אלא כל א' אומרו ביחסות ביתו אחר ההחלטה. לוח אורי' (למהריט"ט).

אבל להוות ש"

מתפלל האבל (יין' ב' חדש על אביו ואמו ושלשים על שאר קרובים) בחוכה לפני העמוד מהרחה ומעריב. [נמי'ב (סוי' תרעה ס'ק מד) ושוחח' (אות ז)]. אבל בשחרית אין מתפלל מפני אמרית הלל. [נמי'ב (סוי' תרפלג ס'ק א). ועי' בס"י תפרק"א ס'ק ז' שכבת שכיל התפלל שחורת לא אחר אמר הלל. וכי' תקפא ס'ק א). ועי' בא'ינו מתפלל אף תפלה מנחה ומעריב. בצל האג"ם (ובבירות אמרת ח'אי סי' תמא) ועי' בספר דברי סופרים (פינ' א'ות מה' השיטות בוזה).

הזכרת על הנינים

כל שמותניimenti חוכה אומר על הנינים בתפלה בברכת מודים, ואך במוסך של שבת ור'ח (ואם אמר על הנינים בעבודה והשלים תפלה), א'ץ לחזור, כי אין הפסיק מה שאמר חוץ למקומו. [שו"ע (סוי' תרפלג ס'ק א-ב) ושוחח' (אות ב)].

נוכחות אמירותו

יאמר ועל הפסדים בו"י. בנסיבות דלים יש לדלג תיבת עליהם דהא א"כ אומר על עמק ישראל אל א"כ אמר ועל עמק ישראל. [נמי'ב (ס'ק א)]. ייל' להשכים תורתך ולא יאמר מטורתך במ"ס. צ"ל שמותניimenti חוכה אלו להודות. [נמי'ב (ס'ק צ'ה)]. ועי' שאן אמרים: כשם שעשית וכי, אלא מסיים: ועשית עמם נסים וגבורות בימים ההם בעת הזאת, ועי' שאמרם א'ות אלה. [נמי'ב (שם)].

☒ **להצטרפות לרשימת התפוצה ללא עלות ניתן לשלוח בקשה לדוא"ל: amikta@amikta.co.il**

© **شماعت אמירותו – לרפו"ש של הנה דינה בת צייל בתושח"י – לשאלות והערות ניתן להתקשר לפ"ל 052-767-0503**